

FEJÉRVÁRMEGYEI NAPLO

Előfizetési árak

Helyben:	Vidéken:
1 óra 1 K.	1 óra 1-50 K.
1 évre 3 K.	1 évre 4-50 K.
1 évre 6 K.	1 évre 9 K.
1 évre 12 K.	1 évre 18 K.

Megjelenik minden hétköznap este 8 órakor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Szent István-tér 1.

TELEFON 208.

Egyes szám: 4 fillér.

Hirdetés díjszabás szerint.

Felelős szerkesztő és lapfőigazgató: Baranyay Lajos.

ELLENSÉGEINK

minden vonalon egyidejűleg közös megállapodás folytán kezdtek offenzívát. Az orosz fronton még a cár is megjelent, hogy megvert, csüggedt seregeibe lelkesedést öntsön, aminek következtében jelentéktelen, pillanatnyi sikerek mutatkoztak is. A szerbek is hasznos készülődés és szövetségeseik segítségével kísérleteztek. Az olaszok hasonlóképp erőlködtek, hogy megingassák védelmi vonalainkat. Joffre és French szintén erős támadásban vannak.

Mi azonban, ma már nyugodtan és reményteljes bizalommal megállapítjuk, hogy ellenségeink heves támadása mindenütt kudarccal jár. Az orosz offenzíváimét defenzív jellegű voltáig, vagy futásá változott. Volhnyában már a mi zászlaink lengenek diadalmasan és az orosz sereg ismét visszafelé gurul nagy tömegeivel. Az olaszok egy lépést sem tudtak előre hatolni és a nagy angol-francia offenzíva semmi eredményt nem tudott felmutatni, — ellenben a németek ezrenként ejtik a foglyokat és jelentékeny veszteséget okoznak úgy az angol, mint a francia seregeknek. A szerb fenhézárás is alászállott. Nagy vehemenciával ágyuztak az entente jóvoltából, de nem volt az egyéb, mint puffogtatás a levegőben.

Az ántánt pedig ettől az offenzívától igen sokat várt. Nagy előkészületekkel fogott hozzá, de ma már be kell látnia, hogy a fáradozás kárba veszett. A mi katonai vezetőségünk előrelátása szövetségeseinkkel való egyöntetű eljárása, katonáink megtérhetetlen vitézsége, — és győzelmünk bekövetkezésének meginghatatlan hite és az igazság, amely részünkön áll, olyan erőssége a mi hadviselésünknek, amely a pokol minden ördögével diadalmasan megbirkózik.

Ezt az erőt érzi már az ántánt is, amely lassanként alább szállott főlényesen kérkedő hangjával. Ma már nem beszél Né-

metország eltiprásáról és a monarchia feloszlásáról. Megelégszik sokkal kevesebbel is. De ezt a keveset sem fogja elérni. A mi harcunk, ami diadalunk szemmel látható eredményeket mutat. A mi katonáink Franciaország és Oroszország földjén állanak és ott verik az ellenséget. A hátra támadó perfid olasz, nem bírja áttörni a mi harcosaink vonalát és hónapok óta védelmi vonalaink előtt vérzik. Szerbia önmagától omladozik és erőlködése keveset számít.

Ime a nagy kudarc, mely a háboru tizenötödik hónapjában érte ellenségeinket minden vonalon.

Háboru.

Nyugati harctér.

A nyugati offenzíva rettenetes vereségeket hoz az angolokra és a franciákra. A legvéresebb vereség Flandriában, Loosnál érte az angolokat. A francia hadszíntéren Souchez körül veszítették a franciák igen sok foglyot és huszonhat gépfegyvert.

A Champagneban még mindig tart az ütközet. Az itt lefolyt ütközetekben a németek eddig kétszázötveneg tisztet, tizezerhátszázhuszonegy katonát és harmincöt gépfegyvert zsákmányoltak. Maguk a franciák jelentések is elismerik a rendkívüli veszteségeket, amelyekkel a véres támadások járnak.

Orosz harctér.

Az orosz harctéren nevezetesebb változás nincs. Dünaburgtól Kelet-Galicziáig áll a harc változatlanul. Az oroszok minden ellentámadása kudarccal szelved és semmilyen eredményt eddig el nem értek.

Balkáni esemény.

Nevezetesek a balkáni események fejleményei. Bulgária mind közelebb érkezik az akcióhoz. Radoszlavov miniszterelnök kijelentette: „Háboru előtt állunk, nemzeti érdekeinket meg kell védenünk. Fegyverrel kell visszaszerezni azt, amit elvesztettünk.” A bolgár hadsereg vezérei azok a tábornokok lesznek, akik a balkáni háboruban már világtörténelmi nevet szereztek maguknak. A hadsereg főparancsnoka állítólag Boris trónörökös.

Az ántánt utolsó kísérlete,

hogy most a bolgár ellenzékkel igyekezik tárgyalni, de teljesen céltalan ez is, az egész ország egységesen áll a király és a kormány mögött. Görögországban most folynak a fontos tanácskozások, amelyeken a király határozott óhajára részt vesz Gunarisz volt miniszterelnök, a békepárt feje.

Fejérvármegye közgyűlése.

Fejérvármegye törvényhatósága hétfőn délelőtt 10 órakor tartotta őszi rendes közgyűlését, amelyen a bizottsági tagok elég szép számban jelentek meg. A közgyűlés elnöke gróf Széchenyi Viktor főispán volt, akinek indítványára a közgyűlés táviratilag üdvözölte a királyt névnepja alkalmából.

Szepesvármegye felirt a kormányhoz, hogy az élelmiszek kivételét korlátozza. Fejérvármegye törvényhatósága is magáévátette az indítványt. A közgyűlés elfogadta a jövő évi költségvetésközlőjavaslatot. A gyám-pénztár pénzkészletét a Fejérvármegyei, Székesfehérvári takarékpénztárban és a Kereskedelmi bankban helyezik el.

Pestvármegye mozgalmat indított, hogy a katonák magyar jellegű hadiérmet kapjanak. A hazafias mozgalmat Fejérvármegye magáévá tette. A nemzeti áldozatkészesség szobor alapja javára 100 koronát szavaztak meg. A kárpáti falvak felépítésére egyszázalékos pótdátó vetettek ki.

Már megirtuk, hogy Kálmán Vince nyugalomba vonul. A főszolgabíró a közgyűlés meleg ünneplés keretében bucsuztatta el. A törvényhatóság nevében Kenessey Gyula ügyvéd, bizottsági tag mondott beszédet, amelyben Kálmán főszolgabíró évtizedes munkásságáról emlékezett meg, aki mindenkor az igazság embere volt, s sohasem ismerte a megalkuvás módját. A tisztikar részéről Szűcs Jenő alispán méltatta érdemeit, s sajnálattal veszi tudomásul, hogy egy olyan értékes embert, mint Kálmán főszolgabíró volt, nélkülöznie kell majd. Végül gróf Széchenyi Viktor főispán mondott kedves bucsubeszédet a távozó főszolgabíróhoz.

A közgyűlés a községek különféle pénztárszámadásainak bemutatását tudomásul vette, s elhatározta, hogy a harmadik hadikölcsönre 150.000 koronát fog jegyezni, nemkülönben a hadbavonult alkalmazottak részére rendkívüli segílyt ad, ugyanintén a vármegyei alkalmazottaknak is. Dicsőreget érdemel a vármegye törvényhatósága ezért a nemes és hazafias gondolkodásáért, s reméljük, hogy a város követni fogja.

Háborus jegyzetek

Ime egy kimutatás, amelyből az az elszomorító tény tűnik ki, hogy ami tavaly júniusban 131 koronába került, annak most 267 korona az ára. A háztartás tehát kétszer annyiba kerül, mint tavaly.

A polgárcsalád, melynek élelmiszere fordított kiadásait közöljük, apából, anyából, egy kisgyerekből és egy cselédből áll. Tulajdonképpen csak három személy meglehetősen szerény ellátásáról van szó. 1914 júliusában a nullás liszt kilója 49 fillér volt, tíz kiló kellett belőle, összesen tehát 4 korona 90 fillért adtak ki érte. Ma — kilóját 88 fillérbe számítva — 8 korona 80 fillér kell. A kenyérből naponként egy kiló kellett. Akkor 38 fillér volt, ma 50 fillér. A hónapi 11 korona kiadás tehát 15 koronára emelkedett. Két liter tej 30 fillérjével számítva, hónaponta 18 koronáért lehetett venni, ma a 40 filléres ár mellett hónaponta 24 korona kell a teje. A zsír ára tavaly júniusban 1 korona 60 fillér volt, a hónaponta szükséges öt kiló 8 korona, ma pedig ötször 7 korona, tehát 35 korona. Fűszerre, rizsre, szappanra stb. tavaly júliusban hónaponta 15 korona kellett, ma 30 korona. Zöld főzelékre, burgonyára, zöldségre tavaly 13 korona elég volt, ma 20 korona kell. A főzéshez szükséges fa és szén ára tavaly 11 korona volt hónaponta, ma 18 korona. Egyéb apró háztartáshoz tartozó kiadás tavaly 10 koronát tett ki, most apró kiadásokra hónaponta 20 korona kell. Hus tavaly mindennapra jutott, de az összehasonlítás kedvéért csak ugyanannyit vesszünk a tavalyi és július hónapjára, mint az idén legutóbbi hónapra: 20 napon át átlag 80 dekát. Nyolcvan deka hus átlagos ára tavaly júliusban 2 korona volt, tehát hus husevő napot számítva, egy hónapban 40 korona volt a kiadás, míg ma nyolcvan deka husnak 4 korona 80 fillér átlagos ára, hónaponta tehát 96 korona szükséges. A család élelmiszere fordított kiadása tavaly júliusban 131 korona 30 fillér volt, míg az idén szeptemberben 267 korona. Tehát 136 korona az emelkedés. Tavaly júliusban — az akkori törhetetlennek tartott drágaság mellett — nem kellett naponta élelmiszere több, mint 4 korona 40 fillér, az idén szeptemberben pedig már 9 korona 24 fillér kell naponta.

A háboru harcaterin rendben volnánk, ott a fegyvereink a legjobb kezekben vannak. Annál jobbabb a helyzetünk itthon a hol a piaci harcateren ugyancsak kpmiszul áll a dolgunk, Egyik

Egyes szám ára 4 fillér.

csatát a másik után vesztí el a polgár, az a sorsa, hogy a szükségleteit piacokról szerezzé be. Az árak, amelyek nálunk a háboru előtt sem voltak épen alacsonyak, a háboru óta megfizethetlenné. Olyan skála ez, amit nem bírunk követni és előbb-utóbb a polgári életnek össze kell roppania. Hol keressük a hibát, hol kérjük az orvoslatot? Ugy vagyunk, mint az óserdő vándora, akire fák, bokrok szövényvény indák mögött mindenhonnan rablók és ragadozók leselkednek.

Nagyszerűen termett a magyar föld, mintha halásan fizetne a népének, amely sok vére hullásán is megvédte az ellenségtől. Van búzánk, van állatállományunk, kielégítő szőlőtermés, nem volt mostoha az anyaföld hozzánk. És még sincs liszt, nincs zsír, halatlant drága a bor, mi lehet az oka ennek a rejtelemnek? Miképp lehet mégis, hogy olyan drágaság van, mintha a hét sovány esztendő csapása súlyosodnék az országra. Ott van szövetésünk, amely nem termelő állam, és ott minden olcsóbb mint nálunk. Csakhogy ott hitélet és becsületet veszít, aki megrabolja polgártársait. Nálunk pedig milliókat gyűjt, aki erre a gonoszra vállalkozik. Vajon mikor fogja kormányunk szíjjelépni a spekuláció hálóját, amelyben már fuldokolva vergődünk?

Magyarországon vannak még boldog helyek, ahol nem verték fészék az élelmiszérzsorások, ahol a termelőkből van szív is, ahol a spekulánsokat kibotózzák s így a fogyasztók valóságos eldorádói napokat élnek.

Csurgón a tej literje 16 fillér, Csáktornán pedig 20 fillér. Csáktornán a zsír kilója 5 korona 20 fillér. Készthelyen még olcsóbb; 4 korona 70 fillér. Az elsőrendű marhahús kilója Csáktornán 4 korona 40 fillér. Ugyanitt az elsőrendű sertés 3 kor. 80. Készthelyen ugy az elsőrendű marhahús, mint a sertés kilója kerek 4 korona. Ezek a helyek Magyarországon vannak, itt a Dunántul. Székesfehérvár is ott van s mégis micsoda ég és föld különbség?

A háboru a kereskedői és az iparos világban is nagy felfordulást okozott. Bizonyos cikkek és áruk kelendőbbek lettek, azonban vannak olyan cikkek — ezek számához képest azok elenyészőnek kevesek — melyeket egyáltalán nem vesznek. A közönség éppen csak azt veszi, ami a legszükségesebb és így a kereskedők és iparosok hiába rendelik az árut és a legdivatosabb dolgokat. Mivel a kereskedők és iparosok legnagyobb része az áldatlan viszonyaink miatt hitellel kénytelen dolgozni, most válságos helyzetbe került. A gyárak hitelbe nem adnak, a ke-

dők meg, mivel az áruk nem fogynak, fizetni nem igen tudnak és így a legnagyobb részük súlyos anyagi válságba került. Nagy cégek, elsőrangú üzletek már teljesen panganak. A raktáraik tele vannak félév előtti árukkal és cikkekkel, amelyek, mivel divatjukat multák, egyáltalán nem kellenek annak a kevésszámú közönségnek, amely venni szándékozik. Ha ez így tart sokáig, be fog következni az ipari és kereskedelmi összeomlás, aminek nagyon szomorú következményei lesznek. A kormányknak kellene közelépnie és akként rendezni a helyzetet, hogy a magyar kereskedelem és ipar ne menjen éppen most tönkre, amikor a jövő és a győzelmes háboru a legnagyobb reményeket igéri. Mindenképpen intézkedni kellene, hogy az ipar és kereskedelem meg ne akadjon abban a gyönyörű fejlődésben, amely ígérkezik a számára, hogy ez az ország az igazi boldogságra érjen.

Kréme de lactaine saját nemében páratlan hatású arcbőrzsépfő, finomított készítmény, ezen tejkrém teljesen ártalmatlan, a bőrt egyszerű használat után bársony puhává teszi, pattanásokat, szeplőket, májfoltokat gyorsan elmulasztja. Kapható **Szücs Róbert** Magyar Korona gyógyszerüzében Kossuth-utca sarkán. Ára 1 kor. 20 fillér.

BODAJKRA!

Körülbelül tíz év óta kegyelettel látogattuk meg azt a helyet, amely 900 esztendő óta kedves bucsujáró helye volt Székesfehérvár és környéke katolikus lakóinak. Szent István király nem egyszer járta meg ezt az utat az ő székvárosából s az ő szent nyomaiba lépünk, mikor utána megyünk.

A háboru borzalmai tátongó sebeket vágta a szívünkbe. Patakzik még mindig a piros magyar vér, a mi édes testvéreink vére. Sírnak az árva, kezeiket tördelik az özvegyek.

Ki ne jajdulna fel ilyenkor segítségért, ki ne keresne ilyenkor enyhülést az édesanyánál.

Jöjjetek a jóságos Jézus édesanyához, jöjjetek a boldogságos Szűz kegyeletes templomába, ahol Ő annyi könnyet törölt már le, ahol annyi vigasztalást nyújtott már a csapásoktól sajgó szívű gyermekeinek.

Székesfehérvár hívő katolikuskai! a magyarok Nagyszonyának szent ünnepén, októ-

TÁRCA.

A vallomás.

A Pradó térs Salónja néptelen volt. Nem lehetett még későn, alig mulhatott el őt óra. Felnőttek helyett gyermekek sürögtek forogtak az ültetvények között; labdázta, ugráltak, háborúsít, bujdosít játszottak s egyéb játékokat, melyek legalább is tiszteletreméltók és bizonyára egészségesebbek, mint a sakk, l'homme, roulette, amellyel a felnőttek szokták idejüket eltölteni.

A nap még beáfonyozta a fák és virágágyak legnagyobb részét. A gyermekek ugráltak a homokban, mint egy légersereg a márványasztalon. A szárazdajkák, a kis nyáj hű őrői, az árnyékban bujtak össze. Fehér fejdísz volt rajtuk, hajuk fonatba csüngött le, kezük piros volt s piros-pozsgás arcukat magam is irigylettem. Házi titkaikkal árgyalta, de (dicséretükre mondom) egy pillanatra sem veték le szemüket azokról a nyugtalan és fúrge kis jószágokról.

Egyszer-másszor fölkeltek egyikük, hogy talprasegítsen egy szerencsétlen kis apróságot, amely arca bukkott és retentő kiabálás között hempergett a homokban.

En egy vasszékra ültem, hogy megfigyeljem a járókelőket és szórakozottan néztem a gyerme-

kek játékát. Nem messze tőlem két tizenegy-tizenkét éves lányka álldogált, a kiknek profílija, — mert csak ezt láthattam, — elragadóan finom és szabályos volt. Mindkettő szőke volt; ruhájuk előkelőséget és izlést árult el.

Figyelmemet azonnal megragadta az a komolyság, a melyet a két leányka mutatott s az a közömbösség, a melyel a többi gyermek játéka iránt viselkedtek. Először azt hittem, hogy komolyságuk csak tettetés, a melyet a hiúság sugall s komikusnak találtam; de csakhamar meggyőződtem arról, hogy valami komoly dologról lehet szó közöttük. Mint hogy jobb dolgom nem volt, más székre ültem s oly közel jutottam hozzájuk, a mennyire csak lehetett, hogy esetleg nyomára jöhessenek a dolognak.

Az egyik nagyon halavány, volt szemét folyton a földre szegte míg a másik szomorúan és nyugtalanul nézte őt. A mikor közeltem hozzájuk, hallgattak mind a ketten, de csakhamar megtört a csend és az első és halk, melankólius hangon mondta:

— Ha én ezt tudom, nem mentem volna ma a Poseoba.

— Miért? Valamelyik napon ugyanis bizonyosan találkozotok volna.

A másik nem felelt erre s megint hallgattak egy darabig. Végre megszólalt a második, miután kezét barátője vállára tette:

— Tudod-e, mi jutott eszembe, Asuncion?

— Nos?

— Hogy mindent meg kell győnődnie neki. Lola heves ugyan, de azért jó leány. Meg kell mondanod neki.

Az Istenért, Lujza ne kívánd ezt tőlem, sohasem nézne rám többé s elmondaná szüleinek.

— Hát nem rosszabb lesz, ha másoktól tudja meg? Nagyon sok rossz szívű leány van közöttünk... Elvira is tudja már... Isten tudja, kitől hallotta.

Ez a hír, ugy látszik, nagyon mély hatást tett Asuncionra, mert ajkait összeszorítva, ijedten hallgatta érvelését, a mely kissé összefüggéstelen volt ugyan, de nagyon határozott.

A tér mindjobban megélenkült, a nap hanyatlóban volt és már csak a „Salón” egyik angyaljalkát aranyozta meg. A levegő világos volt és vakító s „Dos de Mayo” obeliszkje s a San Jeronimi tornya bámulatos tisztasággal rajzolódtott bele.

A gyermekek, a felnőttek ellenséges betörése után, a parknak félreesőbb helyeire húzódtak s ott folytatták kis játékaikat.

Pár pillanattal később, amikor már épen föl akartam kelni székről, hogy járkaljak egy kicsit, Lujza hangját hallottam:

— Csitt, csitt, ugy látom, hogy Lola jön...

Asuncion fölemelte a fejét.

— Igen, igen, ő az, — folytatta Lujza, — jön Pepitával, Conchával, Eugeniával. Bátyja halála óta ma történik először, hogy eljött ide. Ne ijedj meg, majd meglátod, hogy rendbehozok én mindezt.

Asuncion csakugyan elhalványodott s oly mozdulatlaná vált, mint egy szobor. Én is észrevettem a csoport hasonlókoru leányt, akik feléjük közeledtek. Középtűt egy gázruhába öltözött feketeszemű, barna leányka jött, nyilván az, akiről a két leány beszélt. Lujza fölkelte, hogy üdvözölje a társaságot s minden egyes leánykát zajosan össze-vissza csokolt. Asuncion nem mozdult.

Azok közelebb jöttek s nyájasan üdvözölték őt s Lola is nagyon barátságos volt hozzá. Miután az üdvözlések után átestek, észrevettem, hogy Lujza jelt ad Asuncionnak, mint aki kér valamit, amit Asuncion nagyon energikus jellel megtagadott. Lujza azonban barátőjének minden ellenkezése dacára is keresztül akarta vinni tervét s Lolához közeledve, így szólott hozzá:

— Te, Asuncion mondani akar neked valamit; ülj melléje.

Lolita szomorú arccal jött oda, megismogatta arcát s gyöngéden kérdezte:

— Mit akarsz nekem mondani?

(Vége köv.)

SÖVEGJARTÓ vászonáruhaza, Barátok épülete.

Nagy választék

fehér és színes barchetok karton, schiffon és damastból. Különbözőféle vásznak, törölközők, abrosz, lepedők és zsebkendők. Ágy- és asztalterítők, szőnyeg- és matracszövetekből.

OLCSÓ szabott árak

ber második vasárnapján jöjjetek velünk Bodajkra.

Külön vonaton indulunk.

Gyülekezés a székesgyházban reggel 8 órakor, indulás a vasutról 9 órakor.

Bodajkon szentbeszédet és énekes nagymisét hallgatunk, délután szentbeszéd és litánia lesz.

A részvételi jegyek 1 koronáért kaphatók a belvárosi és felsővárosi Keresztény fogyasztási szövetkezetekben, valamint a belvárosi és felsővárosi templom sekrestyéjében.

Bilkei Ferenc Kisteleki István felsővárosi plebános. Bisteleki esp. plebános.

Modern csillagjósolás,

Irta: Hajós József.

Valahányszor a városunkban levő kaszárnyák és katonai barakok táján kell járom, legtöbbször önkéntelen tanuja vagyok annak a számalmas jelenetnek, hogy az ott élőkön kívül cigányasszonyok és kamasz cigánylányok kártát vetnek és tenyérből jósolnak a mi babonás katonáinknak. Űik pedig a cigányok ezt a bollanditást a hiszékeny katonától kapott pár fillért, vagy darab kenyérért.

Szégyenletesen számalmas állapot az, hogy a mi derék katonáink közt akadnak még mindig sokan, akik a cigányasszonyok badar jóvendőmondásaiból igyekeznek lelki erőit meríteni a harcéri élet nehézségeinek elviselésére. Babonában keresik azt, amit csak a vallás nyújthat. Számalmal nézek arra a bakára, aki a kaszárnya ablakán nyujtja le tenyerét és aggodó figyelemmel hallgatja, hogy becsületes munkától kerges tenyeréből mit jósol a tőpörödött képű, ravasz cigányasszony.

Ezeket a háboru mizériához tartozó — mert kenyérről törtézik a hadijósolás — kuruzslási jeleneteket látva, azon tűnődöm, hogy miként tühret ilyesmit a katonai előjáróság? Aztán gondolom, hogy hiszen az a jóképű baka nagy hiszékenységből és vastag tudatlanságból hallgatja a jóvendőmondást. A cigányasszony pedig a nyomortól kényszerítve, ügyes módosítással utánozza Keplernek a csillagjósolárról mondott nézetét, mely szerint: „a csillagások fizetése oly ritka és csekély, hogy az anya (a tudomány) éhen halna, ha hóbotos leánya a csillagjósolás nem keresne valamit.” A cigányasszony nem élhet meg a tudományából, mert lopni ebben a háboru drágaságban nem lehet, már nincs mit elemelni; — hát kénytelen jósolásból tengődni.

A tudatlan, naiv katona babonás hiszékenységet könnyebben megértjük és mentjük, ha rá gondolunk arra a számalmasabb tényre, hogy a babona nemcsak az egyszerű nép közt lappang, hanem az u. n. művelt úri osztályhoz tartozók közt ép úgy otthonos, de itt raffinaltabb kiadásban dívik, sőt a „műveltek” közül sokan a tudomány cégere alatt is ázik a babonát. Példa erre a modern csillagjósolás.

Most ilyen is van! Hogy a ba-

bona az intelligenciájára sokat adó körökben mennyire elterjedt és a legképtelenebb alakokban lappang, azt mindenki tapasztalja, akinek alkalma van pl. Budapest uriközönségének — kivált úrihölgyeknek — a lelki világát „vallási felfogását” megismernie. Itt persze nem általánosítunk, hanem csak az esetek gyakoriságára utalunk. Még azok a magukat jó *katholikuskoknak* tartó hölgyek is, akiknek vallásosságuk abban merül ki, hogy páduai szt. Antal a legmegbízhatóbb házasságkövetítőként tisztelik és Vele ezért érdemesnek tartják „jóba lenni” a férjhezmenni készülő lányok és nagylányos mamák, ha az utcán nappal találkoznak, diszkrétén és sikkesen — köpnek. Na igen! tetszik tudni, hogy ha páppal találkozom, akkor „ma már nem lesz szerencsém”, a veszély csak akkor járul el, ha a pehhes találkozó ilyenkor az aszfaltra kóp. Már pedig ilyen feyegető nagy veszély esetén érdemes az utcai etikettet is mellőzni.

És azok a nagyvárosi műveltek, akik pedig népszerűsített természetudományi iratoknak s könyveket is olvasnak: borzadnak a 13-as számtól és a péntektől, varázstalizmant viselnek, kuruzsli javasasszonyhoz járnak, csodarabikat és kártayvetőnőket keresnek fel sok által látogatott, zug rendelő szobáikkban. Akik felvilágosodott-ságukkal kérkednek és sötétnek bélyegzik a vallásos középorkot és a jelenkori vallásos felfogást, azok közül sokan a pápák és egyháztudósok által már a középkorban kárhözottott csillagjósolás babonájának hívei. Ugyan igaz az a mondas, hogy az, aki mit sem akar a vallás örök igazságából hinni, sokszor képtelen badarságok hívója lesz.

Ilyen badarság a modern csillagjósolás, melynek kivált a világvárosokban sok híve van. Az asztrológia ósregi babonája, melyről az a vélemény, hogy azt a XVII. században a fejlődő természetudomány végleg kiirtotta, a XX-ik században újraéledt!

(Folyt. köv.)

A Hadsegélyező ügye.

Bilkei Ferenc hírlapi cikkét a hadijótékonyaságok ellen, mint ismeretes, a Hadsegélyező Bizottság is magára vonatkoztatta, s elhatározta, hogy munkálkodásának felülvizsgálását kéri, s rágalmozási pert indít. A Hadsegélyező felülvizsgálása október hó 2-án és 3-án meg is történt, amelyet gróf Széchenyi Viktor, dr. Saára Gyula polgármester, dr. Kisteleky Károly városi főügyész, dr. Szűcs Gedeon megyei főügyész és Várjon Lajos százados-hadbíró a honvédelmi miniszter rendeletéből az országos Hadsegélyező Hivatal kiküldöttje végezték. A vizsgálat bizottság szombaton kihallgatta Bilkei Ferenc tanuit, akiknek valamását jegyzőkönyvbe vette, s vasárnap a Hadsegélyező elé terjesztette, amelyek mindegyikére választ és magyarázatot adtak a vizsgálat bizottságnak. A tanuk vallomása arról szólt, hogy élelmiszereket eladtak és bizonyos házakhoz szállították. A vizsgálat bizottság megállapította, hogy élelmicikkek eladása

a Bizottság működése első hónapban történt, amikor még a kórházak élelmészeti ügye nem volt rendezve, s azért adták el, hogy az árán katonák számára téliruhára szükséges pamutot vegyenek. Megállapította, hogy ez az eladott élelmiszert 35 korona 20 fillér volt piaci ár szerint. Az egyes házakhoz vitt adományokról a könyvek és kórházi nyugták alapján megállapította, hogy azok a hadikórházakba kerültek. Vagy azért vitték egyes helyekre, hogy megfőzték, vagy megstítotték az élelmiszert, s úgy vitték a hadikórházba, vagy pedig az illető hely kórházi ápolóhölgy lakása volt, s az átvette a hadikórházba, s az átvettelt a kórház nyugtával igazolta.

A vizsgálatbizottság megállapította, hogy a naplókól a kihallgatott tanuk vallomásának alaptalansága igazolható s a naplók átvizsgálásából konstaltta, hogy azok, bár a kezdet nehézségből természetesen nem szakszerűek, de áttekinthetők s rendben vannak. A bizottság a vizsgálat eredményéről a következő jegyzőkönyvet bocsájtotta ki:

Jegyzőkönyv,

melyet felvett 1915. évi október hó 3-án délután fél 5 órakor a Bilkei Ferenc felsővárosi plebános által a Székesfehérvári Hadsegélyező Bizottság ellen emelt vádak megvizsgálására a Székesfehérvári Hadsegélyező Bizottság által felkért bizottság.

A Székesfehérvári Hadsegélyező Bizottság 1915. évi szeptember hó 2-án megtartott üléséből vett azon megbízásunknak, hogy a Székesfehérvári Hadsegélyező Bizottság működését felülvizsgáljuk, megfelelően, elsősorban kihallgattuk azon tanukat, akiket Bilkei Ferenc plebános a főispán urhoz 1915. évi szeptember hó 24-én írott levelében az általánosságban fellozott hírlapi vádjának bizonyítására megnevezett.

Ezen tanuk kihallgatása után teljes egészében közölték a Hadsegélyező Bizottság tagjai ezen vallomásokra megtett felvilágosító észrevételeiket. Ezen felvilágosító észrevételek nyomán megvizsgáltuk a Hadsegélyező Bizottság könyveit és ügykezeléseit.

Megállapítottuk, hogy a kihallgatott tanuk által előadottak részben hamis feltevésen, részben tévedésen alapultak, mert a Hadsegélyezőből elszállított élelmiszerek legnagyobb részben rendeltetésük céljaira fordítottak és kis részben eladtak. Megállapítottuk, hogy ezen eladások célszerűek és szükségessé voltak. Nem tartjuk ugyan szerencsés értékesítési módnak azt, hogy a Hadsegélyező Bizottság egyes tagjai önmaguk számára is vásároltak az általuk összegyűjtött élelmicikkekből, mégis megállapítottuk, hogy ezen saját részükre való vásárlásnál jóhiszeműen jártak el és hogy ezen ténykedésük folytán a közérdek sérelmet nem szenvedett.

Megállapítottuk, hogy a Hadsegélyező Bizottság könyvei nincsenek ugyan szakszerűen vezetve és különösen az első hónapban hiányos is a könyv-

kezelés, mégis azok teljesen áttekinthetők és kellő tájékozást nyújtanak, viszont teljesen érthető, hogy megfelelő szakember hiányában a bizottság könyvezése nem szakszerű.

Ezen megejtett vizsgálatunk folytán is meggyőződést szerzytünk arról, hogy a Hadsegélyező bizottság a legnagyobb elismerést érdemlő odaadással és buzgósággal iparkodott megfelelni annak a nehéz és nagy munkának, amelyre vállalkozott és amelynek önzetlen teljesítéséért mindenki részéről a legnagyobb elismerésre és háltára tartunk igényt. Gróf Széchenyi Viktor sk. a vizsgálat bizottság elnöke, dr. Saára Gyula sk. dr. Várjon Lajos százados sk. dr. Szűcs Gedeon sk. dr. Kisteleky Károly sk.

A kir. törvénszék a Hadsegélyező bizottság és a Vöröskereszt Egylet feljelentésére megindította a vizsgálatot. A vádat a kir. ügyészség magáévá tette.

HIREK.

— A király névnapja. Öfel-sége a király névnapja alkal-mából a székesgyházban reg-gel 9 órakor ünnepélyes szent mise volt, amelyet dr. Pro-hászka Ottokár megyéspüspök pontifikált fényes segédlettel. A szent misén az összes ka-tonai és polgári hatóságok meg-jelentek.

— Cukorárak. Végre a cukor mizériában is rendet teremtenek. A cukor árát is hatóságilag maxi-málták s egyuttal gondoskodnak arról, hogy az elrejtések, amely-lyek már több élelmicikknél előfordultak, a cukornál ne tör-ténhessék meg. A maximált cu-korárakról szóló hivatalos ható-rsági hirdetményt holnap fogjuk teljes egészében közölni.

Oszkár!

Tetteket megbántam,
visszajövök. Szerdán
este 9 órakor talál-
kozunk az

APOLLÓBAN

Hanny.

Hétfőn és kedden

A „Nordisk” films Co.-legujabb alkotása

A frakkos Rómeó.

Vigjáték 2 felvonásban.

Főszereplő STRIBOLT.

szent KÖTELEK

Dráma 3 felvonásban.

Polidor mint dragonyos (hum.)

Szánkázás Norvégiában (latv.)

— **Dr Prohászka Ottokár hadiárvalháza.** Krausz Tivadarné százasosnő 30 koronát küldött a Fejérmegyei Naplóhoz a dr. Prohászka Ottokár hadiárvalháza.

— **Tengeri rekvirálás.** A tengeri készletre vonatkozó hivatalos hirdetményre, amelyet lapunk mai száma közöl, felhívjuk a gazdák figyelmét, hogy a hatósági intézkedések eleget tegyenek, mert különben kihágásért büntetve lesznek.

— **Tűzoltók közgyűlése.** Az önkéntes tűzoltók egyesülete vasárnap délelőtt választmányi gyűlést tartott, amelyen közönséget szavaztak dr. Guthertz Jenő törzsvorosnak, a hadi-kórházak parancsnokának, s meleg-hangu üdvözlést küldtek neki kitüntetésre alkalmából. A kárpáti falvak felépítésére 250 koronát szavaztak meg, a vértés vitéz szobrára pedig 50 koronát. Hat hivatásos tűzoltó fizetésükből 60 koronát adományozott a kárpáti falvakra. A gyűlés örömmel vette tudomásul, hogy lépéseket tettek a diák-tűzoltók érdekében. Dr. Kuthy József elnök biztosította a gyűlést, hogy a középiskolák igazgatóinál keresztül fogja vinni, hogy a diákok továbbra is megmaradhassanak tűzoltóknak.

— **Halalozás.** Vadasfai és Zsidi özv. Németh Vincéné szül. asszu-pataki Hencz Ida f. hó 1. én 74. éves korában meghalt. Temetése f. hó 3-án d. u. egynegyed 5 órakor volt a Simor u. 21. alatti gyász-házból.

— **Sajtóegyesületnek.** N. N. 10 koronát küldött a sajtóvasárnap alkalmából a Fejérmegyei Naplóhoz a kath. Sajtóegyesület részére. Átadtuk az egyházmegyei hivatalnak.

— **Harcosok téli ruhája.** A Hadsegélyező Bizottság közhírré teszi, hogy a harcások téli ruhá felszerelésének készítését megkezdte Kosuth utca 1. szám alatt levő hivatalos helyiségében szívesen szölgél felvilágosítással és mintákkal a közönségnek, és munkára is ad ki melegruhákat a hölgyeknek. Hivatalos órák minden kedden és csütörtökön délután.

— **Szalkai Lajos bucsuelőadása.** Szalkai Lajos volt székesfehérvári szinigazgató szombat és vasárnap kabará keretében bucsuelőadásokat rendezett a városi színházban. Az előadásokon szép számú közönség jelent meg, s a bucsuzó szinigazgatót meleg ünneplésben részesítette. Mellette Kovács Lili, volt székesfehérvári primadonnának jutott ki különösen az ováciából. Megrovásban kell azonban részesítenünk Bátorit és Nyárait, akik nem színházba való dolgokat piszkítottak bele az igazgató bucsuzójába. Székesfehérvár közönsége nincs hozzászóvka az ilyesmikhez, nem is kíváncsi rá, sőt egyenesen kikéri magának, hogy öt fővárosi nem tudom hányadrangu orfeum közönségének nézzék. Az ilyen bucsu előadásokból nem kértünk.

— **Legényduhajkodás.** Málics István 43 éves Öreghegyi lakost több szállóbeli legény megverte s súlyos sérüléseket ejtett rajta, úgy, hogy a Szent György kórházba kellett szállítani. Jó, hogy ujjrasoroztak, legalább az ilyen hősködő itthonmaradt utangaútlók is tauglichok lesznek. A harcitéren azután majd virtuskodhatnak.

— **Tejuzsora.** Cser Józsefné is azok közé tartozik, akik nem. resp. tejtájkja a maximális áratok. 40 fillérrért mérte a tejet. Egy rendőr azonban rajta érte s feljelentette őt. Megindult ellene az eljárás.

— **A must áldozata.** Nem mulhat el esztendő, hogy az erjedő must ne követelne egy-egy áldozatot. Egyesek nem tudnak önmaguknak parancsolni, s akkor is a pincébe vonza őket a bor, amikor jól tudják, hogy az egy pohár borért életével fizethet. Így járt Perces István is. Bement az erjedő musttal telített pincébe. Megszédült, összeesett s ott lelte halálát. A redőrség emberei hozták ki holtan a pincéből.

— **Meglopta a lakója.** Páder Ferenc Ósz-utca 17. szám alatti ház-tulajdonosnál lakott Nagy Péter marhahajcsár. Vasárnap, smig Páder hazulról távol volt, lakója feltörte szekrényét és 90 K készpénzt, 3 aranygyűrűt elemelt. A rendőrség keresi a tolvajt.

— **Nézzé meg az Uránia mai és holnapi műsorát, élvezni fog. Psylander.**

Legszébb fajgyümölcsök li-körök cognac, felvágottak nagy választékban. Pénteken balatoni süllo és tünai ponty. Gebauer Testvérek bodegájában. Telefon 340.

PIUMEI kávébehozatal

SZÉKESFEHÉRVÁR
:: (BARÁTOK EPÜLETE) ::

Pörkölt kávékeverékek utol-érhetetlenek! Saját villamos kávénapypörköldé! Telefon 250.

IRODALOM.

— **A háboru a lellem tükrében.** (Irtá Samassa Déry Annie. Kiadja a Szent Sziv intézet Mária kongregációja. 1915. Ára 2 K.)

Ismét egy új, aktuális köv. A világháboru szülötte. Fehérnő kö-tése, mint a tartalma, mint írójának a lelke. Samassa Déry Annie neve nem új fogalom, neve régi ismerősként cseng a tárcaolvasó közönség felében. Olyan az írása, mint a metszett acél, plasztikus, öletes, színes, mindvégig érdekes. Ez a kövny nem új, eredeti munka, hanem csak csokorbaűzése azoknak a cikkeknek, amelyek különböző alkalmakkor láttak napvilágot az ujságokban és folyóiratokban. A háboru világdramájának képe bele-belevetődött Samassa Déry Annie lelkébe, hullámszába hozta annak érzékeny tükrét s ez a tükröz, „könyvnyitólós képeket, „imatörédekeket, „hangoszlányokat” mutatott. Ezeket gyűjtötte most össze „Isten dicsőségére és a haza oltárára” helyezte őket.

Nincs szorosabb kapcsolat az egyes fejezetek között, csak a ki-ömlő vér rubinja és a részvét könnye. Szól „a magyar nőkhöz, a „magyar gyermekekhez.” Szól a háborus jöteknyságról, a divat-ról, a korzóról, a sebesültekről, az itthonmaradtok erényeiről. Beszé-des képeket, gyönyörű gondolatokat olvas le a hóvirágról, az ut-széli fészületről, melyet ledöntött a gránát. Színeket lát az éjszaká-ban, melyek a szemükvilágától megfosztott katonák lelkében lán-golnak.

Mind ezt tekinti hangulatos, szin-pompás, üde poézissal, mintha minden fejezete frissen szedett, harmatos, mezei virágokból kötött csokor lenne. Szereti a meglepő, kápráztató ellentéteket. Néha szinte boszorkányos művészettel állítja egymás mellé őket. Ilyenkor rövi-

dülnek mondatai, stílusa rapszo-dikus, tömör lesz. Csak Bartha Miklós vezércikkeiben olvastam ilyen velösen, magyárosan tömör, pregnáns mondatokat. Látszik, hogy ura az írás technikájának.

A gondolatai, az írásának tartalma a tiszta, eleven katolikus. Az evangélium elpusztíthatatlan ösereje, hite, bizalma, nyugodtsága, lelkülete, békéje lengi át minden sorát. A fájdalomban, szomorúságban, csapásban, bünök ostrom-zásában, árnyban és homályban is fényesen lobognak lelkében a földi bajokon diadalmaszkodó, keresztény világnézet, örök ideáljai. Még a legsötétebb, csillagtalan éjszaká-ban is érzi a biztosan vezető isteni kezet. Nem fél, nem aggódik, hanem „belekapaszkodik abba a kézbe, mely parancsol a viharok, a csillagoknak, a tengereknek. Mely szilárd, mint a kőszikla.” Ezt a biztonságot, ezt a meggyözödsé-t közli az olvasóval is. Azt monda-nám: az isteni gondviselésbe ve-tett hit és megnyugvás himnusza ez a kövny. Szomorúak vizgasz-talására, szenvedők bánatának enyhítésére készült ez a kövny. A világháboru ütötte sebekre akar bal-zsamot adni. Fehér kötényben, fejkötövel ül a szerző a sötét gondoktól, lázról gyötört emberiség ágya mellett, csengő szavával hes-segeti a rémeket, lelke simogató-sával fűzi el a lelkekröl gyöngyözö nehéz gondokat. És sikerül is! Néki. Ilyenformán biztat egyik fejezet végén: ne szomorkodj, „nincs olyan sötét, mély gyászfelhő, melyen keresztül ne törne a napsugár.” „Nincs annyi könnyesepp, mint hrmat a réten.

Nincs annyi elmulás, mint a hány ebredés.

Nincs annyi keresztfa, mint a hány csókos ajk.

Nincs annyi keresztfa, mint a hány glória.

Mert nincs halál, amelyet az élet túl ne élne. Így hiszem, így érzem a világháborunak ágyudor-gésétól viszhangozó, fojtó füsttöl terhes, tavaszébredéses, könnyes-mosolyos és hervadásos-favirágos hangulatában.

Ezt a hitet, ezt a meggyözödsé-t oltja az olvasóba is, így hisz, így érez mindenki, aki figyelmesen olvassa ezt a kövnyet. Az izléses kötés, könnyen olvasható betűk, az Apostol-nyomda technikai fel-készültségét dicsérik.

Dr. Vadasz István.

SZÍNHÁZ.

Duci bácsi az Apollóban. Tegnap mutatkozott be először az Apolló-ban Stribolt, a dán Duci bácsi és máris megkedveltette magát a közönséggel. Minden mozdulata han-gos hevetésre kényszerítette a közönséget. „A szent kötelékek” c. 3 felvonásos dráma, mely szintén be-mutatásra került, ugyancsak első-rangu alkotás. A műsor az érdekes pótképekkel együtt ma látható utol-jára.

Pardon tévedtem, a címe annak a legújabb kinemaszkéccsnek, mely szerdán és csütörtökön kerül bemu-tatásra az Apollóban. Finoman szel-lemes elsőrangú bohózat, melyet Fuitz Schönhoff, a kiváló német írt és azt Emőd Tamás fordította. A szereplő művészek dr. Erdély Géza, Kiss Rózsika, Sándor József és Kiss Mariska. E szkecs mellett az Apolló külön szenzációval lepi

meg a közönséget. Jegyek mindkét napra előre válthatók az Apolló pénztáránál és Krausz Verona tész-déjében.

APRÓHÍRDETÉSEK.

Lapelárusítókat állandó hely-lyekre lapkihordásra azonnal felvesz jó fizetés mellett a ki-adóhivatal.

Egy jókarban levő Igaskocsi és egy kis kocsi és egy három éves csikó eladó. Felsőkirálysor 6. sz.

Egy borjas tehén 2 hetes borjá-val egvütt eladó, Rác-utca 9. sz. a.

Eladó ház. Gyümölcs-utca 26. számú ház szabadkézből azonnal eladó. Tudakozódni ugyanott lehet.

Egy erősebb mindenesfü felvéte-lik a Fiumei kávébehozatalba.

Egy különbejáratu, buorozott szoba kizárólag intelligens hölgy vagy nagyobb leány részére kiadó. Cím a kiadóhivatalban.

Telefon 233. — Telefon 233.

Hétfőn és kedden PSYLANDER-ESTÉK! A VÉGRENDELET.

Psylander ezen szereplésével az igazi férfiaságot és helyén való szívét tanúsítja azzal a két nővérrrel szemben, kik együttesen halálosan szerelmesek belé.

Dráma 3 felvonásban.

Remek kiegészítő műsor.

Előadások este 7 és 9 órakor.

Székeshvár szab. kir. város polgármesterétöl.
12379/1915.

Hirdetmény.

A földmivelségi miniszter ur 72540/ejn. számú rendelete értelmében ezennel közhírré teszem, hogy mindazok, kiknek az önkéntes bejelentés, vagy a földmivelségi miniszter ur 8190/1915, illetve 28200/1915 szám alatt kiadott vagy egyéb rendelkezései foly-tán zár alá helyezett tengeri készleteik ezideig át nem vé-tettek, a visszamaradt ily kész-let mennyiségét f. évi október hó 8-ig a városházán, dr. Ke-rekes Lajos főjegyző hivatalos helyiségében, a törvényes kö-vetkezmények terhe alatt je-lentésk be.

Figyelmeztetem az érdekel-teket, hogy a folyó évi októ-ber 8-ig be nem jelentett készletek akkor is a maximá-lis áron fognak átvétetni, ha egyébként tulajdonosuk a kedvezményes árra tarthatna igényt.

Székesfehérvárott, 1915. évi október hó 4-én.

Dr. Saára Gyula
polgármester.